

İhtiyat sūbayları ve ihtiyat askerî memurları hakkındaki 1076 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddelerine ilâveler yapılmasına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 8/VI/1935 - Sayı : 3023)

No.
2754

Kabul tarihi
3 - VI - 1935

BİRİNCİ MADDE — 1076 sayılı kanunun 3 ncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir:

3 - Her sene yapılan son yoklama neticesinde sağlam veya sakat asker edilenlerden tam devreli lise ve muadilleri ile yüksek derecede meslek mektepleri, yüksek deniz ticaret mektebi ve muadili mekteplerden ve Üniversiteden mezun bulunanlar ile Yüksek deniz ticaret mektebinden çıkanlar, sekizinci maddedeki şartları haiz oldukları halde ihtiyat sūbay yetiştirilmek üzere tahsillerinin nevine ve kabiliyetlerine ve Millî Müdafaa vekâletince takdir edilecek ihtiyaca göre muhtelif sınıflara ayrılırlar ve askerî ehliyetnameyi haiz olup olmadıklarına göre aşağıdaki cedvelde yazılı müddetlerle talim ve tahsile tâbi tutulurlar. Cedvelde gösterilen hizmet müddetleri mezun buldukları mektebe nisbetle değil ibraz ettikleri askerî ehliyetnamenin derecesine göredir.

Askerî ehliyetname	Kıtada sefa- inde talim müddeti Ay	Mekteb, sefa- in ve müesse- selerde tahsil müddeti Ay	Zabit vekilli- ği ile hizmet müddeti Ay	Yekûn Ay
3 ncü maddenin başında yazılı mekteplerden mezun olubta askerî ehliyetnamesi bulunmayanlar	6	6	6	18
Tam devreli lise ve muadili mekteplerden mezun ve askerî orta ehliyetnamesi olubta tam ehliyetnamesi olmayanlar	4	6	6	16
Tam devreli lise ve muadili mekteplerden mezun tam ve orta ehliyetnamesi olanlar	2	6	6	14
Yüksek mekteplerle Yüksek deniz ticaret mektebi ve Üniversite mezunlarından askerî yüksek ehliyetnamesi olanlar	0	6	6	12

Bunlardan, cedvel mucibince kıta hizmeti yapan ve ikmal eden veya yüksek ehliyetnameyi haiz olan tabib ve baytarlar kâmilen, kimyager, eczacı, dişçilerin en liyakatlılarından ihtiyaca göre Millî Müdafaa vekâletince lüzum görülecek miktarı tercihane kendi tatbikat mekteplerine ve lüzumunda askerî sıhî müesseselere, sınaî kimyagerler ve makine mühendislerinden lüzumlu miktarı askerî fabrikalara ve dişçi ve eczacı ve kimyagerlerle mühendislerden ihtiyaçtan fazlasile diğerleri tefrik edildikleri sınıfları ihtiyat sūbay mektebine sevk ve buralarda altı aylık bir hizmet ve tahsile tâbi tutulurlar.

Bunlardan tabib, kimyager, eczacı, dişçi ve baytarlar, kendi tatbikat mekteb-

lerinde veya sıhî müesseselerinde altı aylık bir tahsil ve hizmete tâbi tutulurlar ve bu tahsilin nihayetinde yarsübay nasbedilirler.

Bu müddet zarfında bunlar hakkında idare, iâşe, ilbas ve maaş hususunda Harbiye mektebi talebesi, Yüksek deniz ticaret mektebinden çıkanlara dahi muvazzaf deniz talebesi gibi muamele yapılır.

İşbu altı aylık müddet nihayetinde iktidar ve liyakatsizlikleri anlaşılınlar askerlik mükellefiyeti kanununun 34 ncü maddesindeki şartları haiz olsalar dahi sınıflarının muvazzaflık hizmetlerine aid müddetleri askerlik mükellefiyeti kanununun 5 nci maddesine göre tamamlamak üzere çavuş rütbesile sınıfları kıtaat ve müessesatına gönderilirler.

Bunların kıtada, mektepteki geçen müddetleri hizmeti askeriyelerinden mahsub edilir. Fakat ellerindeki askerî ehliyetname müddetleri nazarı dikkate alınmaz.

İktidar ve ehliyetleri tasdik kılınanlar ihtiyat yarsübay nasbedilir ve sınıfları takım komutanlığında (Kıtası bulunmayanlar sınıf ve mesleklerine aid işlerde) altı ay daha hizmet görürler. Bu müddeti muvaffakiyetle bitirenler muvazzaf yarsübayları hakkındaki şerait dairesinde asteğmen nasbolunurlar. Muvaffakiyet gösteremiyenler üç ay daha istihdam olunarak yetiştirilir ve liyakat gösterenler asteğmenlikle, gösteremiyenler yarsübaylıkla terhis olunurlar.

Bunların muvazzaf sınıfa nakletmek isteyenlerden talimatnamesinde münderiç şartları haiz ve diğer vekâletlerde kanunen mecbur veya müteahhid olduğu hizmeti ifa ve ikmal etmiş bulunanların ihtiyaç halinde muvazzaf sınıfa nakilleri icra ve harbiye mektebinde tahsilleri ikmal ettirilir.

Yalnız ihtiyat sübay olarak hizmete devam etmek arzusunda bulunanların Millî Müdafaa vekâletince lüzum görülürse 14 ncü maddenin 2 nci fıkrası mucibince azamî iki devre müddeti kadar hizmetlerinin devamına müsaade olunur. Bu fazla müddetler hizada devrei talimiyelerdeki müddetlere sayılır.

İhtiyat sübaylığa bidayeten tefrik edilenler, askerlik mükellefiyeti kanununun 34 ncü maddesindeki kısa hizmeti icap ettiren şeraiti haiz olsalar dahi işbu kanun ahkâmına tâbi tutulurlar.

Askerî lise mezunlarından yabancı memleketlerde askerî mühendis ve askerî fen memuru yetiştirilmek üzere seçilenler iki ay müddetle hazırlık kıtasında hizmet ettikten ve sınıflarile alâkadar askerî fabrikalar veya sair müesseselerde on ay çalıştıktan sonra liyakat ve kifayeti tasdik olunanlar ihtiyat yarsübay nasbedilir ve tahsil görecekları müesseselere gönderilirler. Askerî mühendis ve askerî fen memuru olmağa kifayeti görülmiyenler talebe sıfatile Harbiye mektebine sevk edilirler.

İKİNCİ MADDE — Mezkûr kanunun 10 ncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir:

10 - Yoklama ilân kâğıtlarının asıldığı tarihten başlayarak bir ay içinde her ihtiyat subay ve ihtiyat askerî memuru, kanunî ikametgâhını ve malûliyeti olup olmadığını derecesile birlikte mıntakasında bulunduğu askerlik şubesine şifahen veya mektubla bildirmeğe ve raporlarının mussaddak bir suretinin bir defaya mahsus olmak üzere göndermeğe veya aslını göstermeğe borçludur.

Mektub gönderenler müracaatlarını gösterir vesika elde etmelidirler. Yoklamadan sonra ikametgâhını değiştirenler ayrıldıkları ve gidecekleri yerleri, askerlik şubelerine bir ay içinde haber vermeğe mecburdurlar.

Ecnebi memleketlerde bulunanlar dahi elçilik veya konsolosluga müracaatla vesikasını kaydettirecektir. Elçiler veya konsoloslar bu müracaati ve malûmatı askerlik şubelerine bildirirler.

Yoklama sırasında istenilen malûmatı şifahen veya mektubla bildirmemiş ve

kaydını yaptırmamış veyahud şubeleri muntakası haricine giderek yerlerini değiştirdiklerine dair bir ay içinde şubelerine haber vermemiş olan ihtiyat sübay ve memurlara şube reislerinin tahriri işarı üzerine askerlik dairesi reisliğince elli lira cezayı nakdî hüküm olunur ve tahsili emval kanunu mucibince tahsil edilmek üzere evrakı mahallî Hükûmetine gönderilir. Her hangi bir askerlik şubesi kütüğüne kaydını hiç yaptırmamış olanlara bu ceza üç yüz lira olup aynı suretle hüküm ve tahsil olunur.

Bu haller kısmî veya umumî seferberliğin ilânına kadar devam etmiş bulunursa cezayı nakdî alınmakla beraber emsalleri çağırılmamış veya tecil edilmiş olsalar dahi bu gibiler hizmete anırlar. Seferberliğin ilânında bizzat müracaat etmeyenlerden bilâhare dehalet eden veya ele geçenler ayrıca askerî ceza kanununa göre ceza da görürler.

Yoklamalarını yaptıran ihtiyat sübaylarının nüfus hüviyet cüzdanlarına ve künyelerine yoklama neticesi askerlik şubesinde kayid ve tasdik olunur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — 25 nci maddenin 5 nci fıkrası başına ve bu maddenin nihayetine ilâve edilen fıkralar :

25 - İhtiyat sübay ve memurlarından hiç birisi hazar ve sefer hizmetlerinden istisna edilemez. Ancak Büyük Millet Meclisi azaları mebusluklarının devamı müddetince müeccel sayılırlar. Atideki cetvelde yazılı memuriyet ve hizmet sahipleri işbu memuriyet ve hizmetlere tayinleri seferberlik emrinin ilânından evvel tasdik edilmiş olmak şartile ve memuriyetlerinin devamı müddetine munhasır olmak üzere yalnız vakti seferde tecil olunurlar.

İşbu tecile tâbi ihtiyat sübay ve memurlarının silâh altına alınacak zaman ve miktarı Başbuğlukça takdir ve Hükûmetle Başbuğluk arasında tesbit olunur. Bu cetvelin gösterdiği vazife ve memuriyetler ahashabının isimleri her sene kayid ve tesbit olunur.

- 1 - Şûrayı devlet devairi reisleri ve azaları,
- 2 - Divanı muhasebat reisi evvel ve sanileri, müddei umumî ve azaları,
- 3 - Başmüddeiumumî ile bilûmum mehakim reis ve aza ve aza mülâzimleri, müddeiumumî ve muavinleri, hâkimlerle muavinleri, müstantıklar, icra reisleri, sıfatı kazaiyyeyi haiz muavinleri, icra memurları, tabibi adliler,
- 4 - Elçiler,
- 5 - Umumî müfettişler, müfettişlik başmüşavirleriyle müşavir ve müdürleri, valiler ve vilâyet nüfus müdürleri,
- 6 - Vekâlet müsteşarları ile Riyaseti Cümhur ve Büyük Millet Meclisi kâtibi umumileri, heyeti teftişiyeye reisleri, müdürü umumiler ve müdürler,
- 7 -- Divanı muhasebat mürakibleriyle bilûmum vekâletler kadrosunda mevcut müfettişlerin seferberlik ilânından evvelki miktarının yarısı,
- 8 - Dörd müessesatı nafıa komiseri, dörd vilâyete bir başmühendis,
- 9 - İki ticaret, iki sanayi, dörd ticareti bahriye, altı iktisad müdürü umumisi,
- 10 - Leylî kız ve erkek lisesi müdürleri, leylî kız ve erkek orta mekteb müdürleri, leylî kız ve erkek sanayi mektebi müdürleri, leylî kız ve erkek muallim mektepleri müdürleri, leylî musiki muallim mektepleri müdürleri, leylî köy muallim mektebi müdürleri, leylî orta muallim mektebi müdürleri, yüksek muallim mektebi müdürleri, mektebi mülkiye müdürü, Vekiller Heyetince miktarı tetsbit edilecek maarif müdürleri, talim ve terbiye dairesi reis ve azaları, üniversite rektörleriyle fakülte dekanları, ziraat orman ve baytar âli mektepleri müdür ve rektörleri ve leylî ziraat amelîyat mektepleri müdürleri, eczacı, dişçi, yüksek deniz tica-

ret, posta, telgraf ve telefon mektebleriyle güzel sanatlar akademisi ve diğer yüksek mektepler müdürleri,

11 - Diyanet işleri reisi,

12 - Elçilik müsteşarları ve başkâtibleri,

13 - Başkonsoloslarla (Başşehbenderlerle), konsoloslar (şehbenderler) ve konsolos (şehbender) vekilleri.

14 - Kaza kaymakamları,

15 - Vilâyet defterdar ve muhasebecileri,

16 - Nahiye müdürleri,

17 - Kaza malmüdürleri,

18 - Hara müdürü ile iki mütehasşıs baytarı. muntaka ziraat başmüdürleri, dörd vilâyette bir ziraat müdürü, haşerat mücadele müdürleri,

19 - Vilâyet sıhhiye ve baytariye müdürleriyle vilâyet merkez kazaları hariç olmak üzere her kazaya bir Hükümet tabibi,

20 - A) İdarei umumiyeye aid müessesatı sıhhiyenin etibbası (İşbu müessesatın veçhi tahsisine ve ihtiyacatı mahalliyeye göre, Müdafai Milliye ve Sıhhat ve içtimâî muavenet vekâletleri arasında bilmüzakere tesbit ve İcra Vekilleri kararile terkolunur.

B) İdarei hususiye, belediye müessesatı sıhhiyesinde bir operatör, bir bakteriyolok, her yüz hasta için bir eczacı, ve hasta adedi yüzü geçerse her yüz hasta için bir tabib daha,

21 - Askerî ve mülkî hastane bulunmayan yerlerde şahsî teşebbüsleriyle seferberlik emrinden evvel açılarak hali faaliyette bulunan huseusî hastaneler etibbası (Beher yüz yatağa bir doktor hesabı),

23 - Nüfusu on bine kadar olan kasabalarda bir eczane ve eczacı, (Bundan fazla şehir ve kasabalarda her yirmi bin nüfusa bir eczahane ve eczacı hesab edilir ve bırakılır),

23 - Vekâletlerle idarei hususiye ve belediyelere merbut hıfzıssıhha müesseseleri, kimyahane, bakteriyolojihane, kuduz, serom, aşı darüssımaası gibi müessesetaki etibba, baytar, eczacı, kimyagerlerden hidamatı fenniyelerinin icap ettirdiği miktar (Millî Müdafaa ve Sıhhat ve içtimâî muavenet vekâletleri arasında bilmüzakere tesbit ve İcra Vekilleri kararile terkolunur),

24 - Kömür havzalarında ve askerî fabrikalarla muktazi maden ocaklarında ve akay idaresile deniz işletmesi idaresi ve alelûmum demiryollar ve demiryollarının müntehi olduğu limanlardaki ihtiyat sübay ve memurlardan vücudlarına ihtiyac olup vaktihazarda isimleri Heyeti Vekilece tesbit edilmiş olan kısmı.

Bütün bu tecil edilecek memuriyetlere ihtiyatlık yaş haddini aşmış olanlardan intihabı tercih olunarak orduda işe yarayacakların hizmete âmade bulundurulması temin olunur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — 27 nci madde şu suretle tadil edilmiştir:

27 - İhtiyat sübay ve memurları silâh altına davet edildikleri zaman askerî elbiseyi giymeğe mecburdurlar. Atideki ahvalde de askerî uniformalarını giyebilirler.

Ancak bu kıyafetle suhareket ettikleri takdirde avni muvazzaf sübaylar gibi mesul olurlar ve işledikleri suçlardan dolayı askerî mahkemelerine verilirler.

A - Bayramlarda,

B - Evlendikleri gün,

C - Resmî surette vukubulan askerî ziyafet ve davetlerde ve resmî surette

çağırıldıkları diğer askerî merasimlerde (Tüm ve daha büyük komutanların müsaadesile).

BEŞİNCİ MADDE — Muvakkat maddenin sonuna şu fıkra ilâve edilmiştir:

Askerlik mükellefiyetini 1111 numaralı kanuna göre yaptıktan sonra 3 ncü maddenin başında yazılı tahsili görenler arzu ederlerse evvelce yaptıkları hizmet hazırlık kıtası hizmetinden sayılarak bu kanun mucibince ihtiyat sübay yetiştirilirler.

ALTINCI MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

YEDİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

6 haziran 1935

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 - VI - 1935 ve 1/42								
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	6 - VI - 1935 ve 4/541								
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	<table><thead><tr><th>Cild</th><th>Sayfa</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>42</td></tr><tr><td>3</td><td>115,152,238,345,348</td></tr><tr><td>4</td><td>5:8</td></tr></tbody></table>	Cild	Sayfa	1	42	3	115,152,238,345,348	4	5:8
Cild	Sayfa									
1	42									
3	115,152,238,345,348									
4	5:8									